

Integrácia Rómov zatiaľ veľmi nepokročila

(10.04.2012)

V Európe žije približne 12 miliónov Rómov, na Slovensku viac ako 400 000. Veľká časť z nich žije v chudobe a v sociálnom vylúčení. 8. apríla si pripomenuli Medzinárodný deň Rómov. Rozsiahly článok o situácii rómskej menšiny v Európe uverejnil belgický mesačník Mondiaal Niews. Chudoba, ktorá je často spojená s drobnou kriminalitou spôsobuje problémy v spolužití majority a rómskej minority.

V Európe sa tieto problémy spájané aj s nárastom rasizmu voči rómskemu etniku. Ukázalo sa to napríklad pri útokoch na rómske tábory v Taliansku v roku 2008.

Minulý rok zase pochodovali tisíce Bulharov a Čechov s rasistickými pokrikmi. Nešlo pritom len o členov extrémne pravicových hnutí, ale aj o bežných nahnevaných občanov. Kritická je situácia v Maďarsku, kde sa proti Rómom formujú polovojenské jednotky.

Ukazuje sa, že Európska únia nemá dostatočné nástroje na to, aby dokázala reagovať na narastajúce vlny rasizmu.

Keď Francúzsko patrí medzi zakladajúce krajiny EÚ, jeho politickí predstavitelia zohrali rozhodujúcu úlohu v procese vytvárania európskej integrácie po druhej svetovej vojne násilne deportovalo v roku 2010 zo svojej krajiny niekoľko tisíc Rómov, reakciou Bruselu nebol apel na rasovú rovnosť, ale na porušovanie princípu voľného pohybu osôb. Nele Mayerová z organizácie Amnesty International tvrdí, že „diskriminácia a protirómske nálady sú kontroverzné politické témy.“

Vstup do Únie problém nevyriešil. Rómovia sú skupinou, ktorá najviac doplatila na hospodársku transformáciu postsocialistických štátov. Pred rokom 1989 mali zabezpečené zamestnanie, bývanie či zdravotnú starostlivosť. Po páde komunizmu boli z dôvodu nízkej kvalifikácie ako prví prepúšťaní zo zamestnania. Rastúca chudoba posilňovala sociálne vylúčenie a podnecovala rasizmus.

Určité zlepšenie nastalo na konci 90. rokov, vďaka snahe východoeurópskych štátov o vstup do Európskej únie. **Po implementácii európskej legislatívy sa zlepšilo právne postavenie Rómov a štrukturálne fondy mali umožniť realizáciu projektov sociálnej inklúzie.**

V praxi však mali Rómovia často problém dožiadať sa svojich zákonných práv. Bulharská sociologička Ilona Tomová tvrdí, že štatistické údaje o zvyšovaní zamestnanosti Rómov boli častokrát zmanipulované. „V skutočnosti sa už o niekoľko mesiacov neskôr ocitali na dlažbe.“

Po vstupe štátov východnej Európy do EÚ, Brusel už nemohol pritlačiť na štáty tak, ako keď sa ešte usilovali o vstup. Potvrdzuje to aj europoslanec Jan Marinus Wiersma v [rozhovore](#) pre EurActiv. „Nemali sme viac nástroje na to, aby sme Slovensko vstúpilo do EÚ v máji 2004. Maďarsko je jednou z nových členských krajín, do Európskej únie vstúpilo rovnako ako Slovensko v máji 2004. Rumunsko musí po vstupe do EÚ 1. januára 2007 splniť podmienky v oblasti reformy súdnictva, boja proti korupcii a organizovanému zločinu, v opačnom prípade mu hrozia sankcie, vrátenie zadržania finančnej pomoci EÚ. Ktorúkoľvek inú novú členskú krajinu donútili urobiť to, čo sľúbili.“

Matthew Newman, hovorca eurokomisársky pre základné práva a spravodlivosť Viviane Redingovej, sa odvoláva na princíp subsidiarity. „Čo sa týka Rómov, členskej štáty hrajú kľúčovú úlohu v otázkach vzdelávania, zamestnanosti, bývania a zdravotníctva. Naša úloha sa obmedzuje na koordináciu,“ povedal.

EÚ má stále k dispozícii štrukturálne fondy. Tieto prostriedky však často končia v infraštruktúre, s ktorou nemajú Rómovia nič spoločné. **Viacere mimovládne organizácie, ktoré čerpajú z týchto štrukturálnych fondov, čelia neskôr obvineniam z korupcie.**

Udalosti posledných rokov však prinútili Komisiu konať. V apríli 2011 prijala Rámec pre národné stratégie integrácie Rómov.

Slovenská vláda schválila v **januári 2012 Národnú stratégiu integrácie Rómov do roku 2020**. Jednotlivé ministerstvá majú teraz za úlohu vypracovať legislatívne návrhy a akčné plány v súlade s touto stratégiou.

Wiersma však hovorí, že ide o beh na dlhú trať. „**Každý by mal pomôcť riešiť túto situáciu, vrátane samotných Rómov. Treba na to však čas, päť rokov je málo. Slovensko či Maďarsko nemajú miliardy eur na rýchle riešenia,**“ myslí si europoslanec. (zdroj TASR)